

L'ésAdir: la nova eina de llengua de la CCRTV

Quan l'any 2003 es van celebrar els vint anys de TV3 i Catalunya Ràdio, algú va pensar que estaria bé tornar a editar el Llibre d'estil renovat. Però, donant-hi voltes, ens va semblar molt més interessant publicar un web. Fonamentalment perquè representa incorporar les noves tecnologies i perquè permet una actualització contínua i no es fa mai antic. Ens hi vam posar tan aviat com els informàtics ens van proporcionar l'eina, el Plone. Però ja érem a l'estiu del 2003. Impossibile acabar-lo aquell mateix any. De fet, hi vam treballar fins al novembre del 2005, i encara ens queden punts per polir. Provisionalment, el web es deia AIXÍ, i vam treballar sota aquesta denominació fins que, ja a la primavera del 2005, ens vam adonar que el nom estava ocupat en tots els dominis i a més coincidia amb una paraula xinesa... Tot plegat ens va fer decidir pel nom actual: ésAdir. Amb un logotip d'inspiració brossiana, amb la A majúscula vermella tombada assenyalant la direcció entre "el que és" i "com s'ha de dir", i un disseny clar, amb uns colors que lliguen amb els d'altres webs de la CCRTV.

Vam començar per entrar-hi tot el material que havíem recollit sobre gramàtica: observacions sobre fonètica i ortografia, ja que la pronúncia és essencial als mitjans orals i audiovisuals. D'entrada, teníem material sobre el català oriental, però el vam anar ampliant per acollir també indicacions sobre el català occidental. Actualment, totes les entrades sobre paraules catalanes que porten transcripció fonètica la porten en els dos grans dialectes.

Per contra, sobre morfologia hi ha poca informació, i encara menys sobre variants dialectals, perquè, si bé la pronúncia depèn estrictament de cada persona, les variants morfològiques poden ocasionar problemes en la lectura. Ens hem limitat, doncs, a indicacions bàsiques acceptades per la majoria de gramàtiques.

La sintaxi, en canvi, exigeix més explicacions, sobretot perquè als nostres mitjans havíem optat per evitar al màxim la veu passiva i utilitzar el recurs de la tematització, tan propi de la llengua oral. Això ens obligava a reflexionar i explicar-nos sobre l'ordre de les paraules dins la frase.

Però aquesta selecció tan sols forma el canemàs gramatical de la nostra aportació al llenguatge radiofònic i televisiu. Hi faltaven aquests elements plens de sentit que serveixen per donar contingut a la comunicació: les paraules. Les vam repartir entre lèxic (noms comuns), topònims (tots els municipis dels Països Catalans i una selecció de topònims del món), noms propis de persones i entitats (que es presenten

agrupats segons les diverses seccions d'una redacció d'informatius); per la seva importància, es presenten a part els noms que pertanyen als àmbits d'esports i de la música clàssica. Moltes de les entrades de noms estrangers porten associat un arxiu de veu que permet escoltar com es pronuncien.

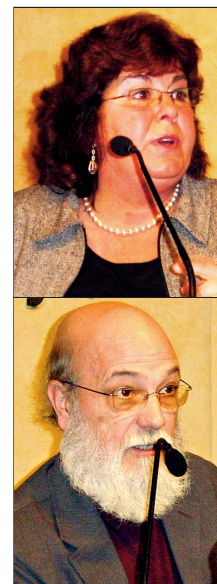
Tornant al lèxic, convé aclarir que les paraules recollides no pretenen pas ser totes les de la llengua catalana, ni totes les que es poden utilitzar en un mitjà de comunicació, sinó tan sols les que presenten algun problema, sigui de pronúncia o d'adequació als mitjans, sigui perquè sovint s'utilitza erròniament, sigui perquè es tracta de paraules que encara no estan recollides als diccionaris: neologismes creats a partir del català mateix, o de l'adaptació de paraules d'altres llengües o fins i tot estrangerismes sense adaptar. Per això totes les entrades de lèxic van acompanyades d'una breu orientació d'ús, representada per una icona que la fa més intuïtiva.

L'ésAdir incorpora diversos treballs anteriors. Val la pena esmentar, per la seva importància, a més del Llibre d'estil de TV3, les Orientacions lingüístiques de Catalunya Ràdio, i les llistes de paraules emmagatzemades als ordinadors de les dues empreses, la informació sobre els Estats del món que prové d'informatius de TV3 i s'ha actualitzat a fons, i els noms de la música clàssica, que provenen d'una llista inicial elaborada per Catalunya Música.

Però els anys transcorren i amb el temps també s'amplia el repertori de gèneres: ara, a més a més de les recomanacions sobre l'estàndard més formal, proposem solucions en l'àmbit del registre més col·loquial. En l'ésAdir es van presentant alternatives conversacionals adequades a magazins, telenovelles, espais infantils i juvenils, comèdies de situació...

No podem oblidar que una part del llenguatge respon a convencions. Per això, veureu que hi ha un apartat de convencions de llenguatge, gràfiques i de traducció i doblatge, que inclouen els continguts de la publicació *Criteris lingüístics sobre traducció i doblatge*. En aquest treball es donen per primera vegada descripcions de les característiques específiques de l'oralitat en la traducció audiovisual.

L'ésAdir, com hem dit al començament, reuneix els avantatges d'immediatesa i actualitat del web, i sobretot vol arribar a ser una referència indispensable quan es tracti dels usos comunicatius del català en tota la seva diversitat. Per tant, vol ser un servei públic de la CCRTV amb el segell de qualitat dels nostres mitjans.

Maria Alba Agulló i Oriol Camps
Codirectors de l'ésAdir